

յիշատակին եւ յոլովք 'ի սոցանէ. որպէս, ժամանակակիցն Կոստանդէայ՝
եւ անման յայնմ արուեստի վկայեալ Գրիգոր զարդարիչ Պապառօսեան
աւետարանին (74), «

Պիծակին յիշի Յակոբ նկարիչ՝ **Իսահակ Բարձրացի վարձաժամանակ** եւ
այլք ոչ սակաւք: Հնագոյնքն՝ առաւել հետեւողք են Բիւզանդացւոց, յետինք՝
ազատագոյնք. այլ ոչ հաւասարեն զաղափարաց իւրեանց՝ 'ի պատկերս
կերպարանաց, մանաւանդ ձեռաց եւ ոտից, ճարտարագոյնք գոլով 'ի
կերպարանել զհաւս եւ զհարսնահաւս եւ զչորքոտանիս, եւ եւս առաւել
զպէսպէս զարդս եւ ձեւս արաբիկս եւ ինքնահնարս, զորոց ոչ ներէ տեղիս
երկարաբանել. որպէս եւ ոչ քննել եւ որոշել եւ զայլ եւ այլ ազգս
դպրութեանց եւ մակացութեանց. յորս՝ եթէ ոչ տեսցի առաւելութիւն
Միսուանեայց քան զվարդապետաց Վերին եւ Մեծ Հայոց, թերեւս
կարգաբանութեամբ եւ ընտրութեամբ յառաջադէմք նշմարիցին,
հաղորդակիցք գոլով արեւմտեան ազգաց եւ դրակիցք Անտիոքեայց եւ
Կիպրացւոց եւ պետութեանց ծովեզերացն Ասորոց. յորմէ եւ
յաճախութիւն ուսման եւ գիտութեան լեզուաց, հարկեցուցիչ առ այս
ունելով եւ զբնակակցութիւնն, զազգախառնութիւնն, զմուտ եւ ելս
այլալեզու պաշտօնէի արքունի դրան:– Յայսմ մասին լեզուագիտութեան
եւս՝ զառաջնութիւն ունի Ներսէս Լամբրունեցի, որպէս նշանակեալ է 'ի
նորայն դրուատի: Զուգակից նմին՝ որպէս յայլ ինչ մասունս՝ գտանի
Գրիգոր Սկեւոացին 'ի հմտութեան Յոյն լեզուի.

որում գիտա

տեսաք ուրեք եւ զԿոստանդ երէց յամի 1332 (168):– Ի Լատինական լեզուի
հմուտք՝ բաց յարքունի քարտուղարաց եւ գրչաց, դարձեալ յառաջադէմ
գտանի Ս. Լամբրունեցին, պէսպէս թարգմանութեամբքն. այլ եւ եղբայր
նորին Հեթում-Հեղի,

Պետրոս Բարձրացի Եմիւնորն, անշուշտ եւ այլք ոչ
սակաւք. քանզի 'ի խնդրոյ Քահանայապետաց Հռովմայ՝ անդաստին յաւուրց
Մեծին Լեւոնի կարգեցան վարժարանք այսր լեզուի:– Յոլովագոյն եւս էին
աներկբայապէս լսողք եւ խօսողք Փռանկ լեզուի, եւ առաջին գրիչ եւ
թարգման յայամիկ՝ ճանաչելի Գունդաստապլն Սմբատ, ապա եղբորորդի
նորա Հեթում Պատմիչ:– Արաբ եւ Պարսիկ լեզուաց եւս, մանաւանդ
առաջնոյն՝ կարեւոր էր գիտութիւն յարքունիս, վասն ստեպ
բանակցութեանն ընդ սուլտանս Եգիպտոսի եւ Իկոնիոնի եւ ընդ ամիրայս
Հալպայ եւ Դամասկոսի. ծանօթ է թարգմանիչն Ստեփանոս քահանայ, որ
հրամանաւ Ա Հեթումյ «թարգմանեաց 'ի Պարսից իմաստից զկերպ կերպ
փոլատ շինելն եւ մխելն, այսինքն ջուր տալն», եւ այլն. ընդ նմին ասի
թարգմանեալ եւ զարուեստս Դարբնութեան եւ Ներկարարութեան:
Ծանօթագոյն են եւ Բժշկարանք մեր, մեծագոյն մասամբ 'ի Պարսից եւ